

"נגה להקת מחול" – מכללת אורות ישראל

טליה פרלשטיין משוחחת עם שלוש כוריאוגרפיות של להקת "נגה"

"נגה להקת מחול" הוקמה בשנת 2009 במכללת אורות ישראל ליצור מסגרת מקצועית לכוריאוגרפיות ולרקדניות שומרות מצוות, הרואות במחול דרך חיים וערוץ להגשמה אישית מקצועית. הלהקה פועלת כחממת מחול ליוצרות ולרקדניות ומשמשת בית תומך ומקדם ליצירה של נשים דתיות.

היצירה בלהקה מזמינה את היוצרות לפתח ולטפח את הדיאלוג בין עולם הרוח היהודי-הדתית שממנו הן יונקות ובין הביטוי האמנותי האישי שלו אצל כל יוצרת. נשים אלו מאמינות שאם חפצים להגיע למקום רוחני עמוק יותר אי אפשר להתעלם מהגוף, המאפשר חיבורים עמוקים יותר לנפש. לפי תפישתן, הגוף מבטא את גובה הנשמה, נותן לה עומק ומהווה שער לעולמות שהם מעבר לפיסי; דרך השקפה זאת הן מחוללות שינוי בתפישה תרבותית של חברה שלמה.

אל השינוי מתייחס ד"ר ראובן טבול, מרצה במסלול למחול העוסק בחינוך ובכתיבה. "שינוי אמיתי מתרחש אט-אט. בתחילה מתחת לפני השטח, כמעט באופן מחתרתי, עד שלבסוף הוא בוקע בקול רעש גדול, אדיר וחזק. להקת 'נגה' על כל המשתמע ממנה – עצם קיומה, הופעותיה והיחס החם שבו היא זוכה – מהווה ביטוי למה שחשים אנשי חינוך ואנשי מקצוע זה שנים מספר: מתחולל שינוי. התופעה חורגת מהיחס למחול או לריקוד. מדובר בגילוי עמוק של תודעה קיימת, שרוחשת כל העת מתחת לפני השטח. 'השטח', לענייננו, הוא בעיקר הצד המודע לעצמו, המתומלל והתוכני של הציבור הדתי. זהו ציבור גדול, מגוון, פתוח וסקרן, העוסק שנים ארוכות בלימוד תורני רב-דורי ורב-רובדי, ובצדו בעשייה חלוצית וחברתית. הפנייה אל עבר הביטוי האמנותי מהווה השלמה הכרחית והשתכללות מרתקת של שפה מורכבת ועשירה, הקונה לה מעמד חדש בשיח הפנימי והחיצוני".

את הלהקה ייסדה טליה פרלשטיין, ראש המסלול למחול ולתנועה במכללת אורות ישראל, שגם מנהלת אותה. המנהלת האמנותית המלווה את תהליכי היצירה של הכוריאוגרפיות היא שרונה פלורסהיים – כוריאוגרפית ויוצרת עצמאית ומרצה במסלול למחול.

בלהקת "נגה" שותפות 15 רקדניות ויוצרות, רובן בוגרות המסלול למחול ולתנועה במכללת אורות ישראל ובעלות תואר B.Ed. ותעודת הוראה. עד לפני 14 שנים מחול עכשווי כלל לא היה אופציה לחלק גדול מציבור הנשים הדתיות. הן לא היו מורות, ר קדניות ויוצרות או תלמידות מקצועיות. אפילו כקהל הן לא היו שותפות בעולם המחול. הקמת המסלול למחול במכללה האקדמית אורות ישראל, ב-1999, שינתה מציאות זאת. במגזר הדתי מתקיימים שיעורי מחול בגנים, בבתי ספר, באולפנות ובבתי ספר פרטיים בכל הארץ.

על מנת ללמוד ולהבין לעומק את השינוי המתרחש במגזר הדתי, בכל הנוגע לתפישת הגוף והחיבור שלו לעולם הרוח, ומתוך רצון לבחון את השינוי במקומה של היצירה הנשית, נפגשתי עם היוצרות של "נגה". שלוש הכוריאוגרפיות החלוצות של הלהקה, ציונה שבתאי, אפרת נחמה ואביטל בן גד, שיתפו אותי באופן שבו הן מבינות את הדיאלוג בין עולמות התנועה והרוח, שמשמש קרקע ליצירתן האמונית-האמנותית החדשה.

התברכתי בשיחות ארוכות ומעמיקות אתן, שמהן ערכתי את עיקרי הדברים סביב שלושה מוקדים:

1. ממה נובעת המשיכה שלהן להביא את עצמן לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?
2. במה עוסקת היצירה שלהן ומה משמעות השם שלה?
3. מהי המשמעות של היותן יוצרות דתיות?

הצפייה ביצירות והשיח עם שלוש היוצרות משקפים עולם מחולי ייחודי, שנקרא אט-אט כחלק מעיצוב חיי התרבות והרוח בחברה הדתית בפרט ובחברה בישראל בכלל.

ראיון עם ציונה שבתאי

ממה נובעת המשיכה להביא את עצמן לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?

"כשאני יוצרת מחול, אני מרגישה שאני יכולה בתיאור ויזואלי מופשט לבטא רעיון מורכב, מסועף ודינמי. מה שמגיע אל הצופה הוא לא הרעיון ברמה הקונקרטי, אלא החוויה שמתחברת אל הסיפורים שהוא מביא אתו.

"כשאני רוקדת את עצמי, זה קדום מן המלים. אין לתנועה צורה של מלה. היא חומר מופשט, ואני רוקדת ולא מתמללת. התנועה נובעת. יש בזה הרבה חופש. חופש מהגדרה, חופש לגלות שבילים חדשים ולראות לאן אפשר להגיע אתם. מוקדם מדי לדעת 'מה זה', או לקרוא לזה בשם. זה דומה להתהוות של עובר, הצומח במקום נסתר עד לרגע הלידה. לאחר כמה ימים הוא מקבל את שמו, מלה שמציינת את קיומו. בדומה, ביצירה שלי הרגשתי מבפנים את הריקוד, אבל הידיעה שעלי לתת לו את השם נפתולי הגיעה בסוף ונגעה בדיוק בנקודה.

"יש כאן תהליך איטי של התגבשות והתממשות. מתנועה רחבה, שלוקחת להרבה מקומות, רגשות, עולמות והבנות, אני בוררת ומזככת את החומרים ותוך כדי תהליך מתבהרות ומתגבשות המלים שבאמצעותן אפשר לדעת במה אני עוסקת. החיבור בתהליך הזה מרתק אותי. זאת ממשות שמגלה את המופשט".

מה המשמעות של שם היצירה, נפתולי ?

"הריקוד עוסק בעולמה הפנימי של אשה. אלו הם הפיתולים הפנימיים, הבחישה הפנימית. זה משהו שמאוד קשור בלהיות אשה: להתרכז עם המציאות, להגמיש, לדעת להכיל עוד. כשיצרתי את הריקוד הוא הגיע ממקום של הזדהות עם רחל, המפנה לאלוקים את הקושי של הנפתולים שהוא מציב לה בחייה: 'וַתֹּאמֶר רַחֵל, נִפְתּוּלֵי אֱלֹהִים נִפְתְּלָתִי עִם-אֲחֹתִי--גַם-יִכְלָתִי; וַתִּקְרָא שְׁמוֹ, נִפְתְּלֵי (בראשית, ל', ח'). רחל היא אשה שמאוד קרובה ללבי. אני יכולה להבין את הצער והחלום שלה לילד, הבוחשים בתוכה ללא מענה.

"אני מדמינת את התנועה הבלתי אפשרית הזאת בתוכה. אלה הפיתולים הפנימיים עם ההתמודדות והשאלות: למה רע לי, למה אין לי, האם אני רעה? בהמשך הפסוק היא אומרת, 'גם יכולתי'. יש כאן שילוב של קושי וכאב, שלא מוביל לבריחה אלא לבחירה להתגבר, להישאר נאמנה ולהמשיך בדיאולוג עם אלוקיה. זהו דיאלוג עם הרוחניות, בנאמנות שאינה תלויה במענה. אלו הנפתולים של אדם מאמין, שמבקש לרקום את אמונתו גם ברגעים סגורים בלתי אפשריים. זה עושה משהו בנפש, כמו נוף מדברי של נקיקים וואדיות. משם היצירה באה. הריקוד נפתולי הוא חיפוש אחר הגרעין של אותה אשה, שלה פנים רבות: האשה הרכה המתמסרת, מול האשה הנסגרת והנשמרת. האשה השקטה, המופנמת, אל מול הדמות המוחצנת הבוועטת. אני עוקבת איך היא משילה מעצמה את כל הקולות הללו, עד שהיא מגיעה לחוט הדק והראשוני שממנו היא טווה את עצמה".

מה המשמעות של היותך יוצרת דתית?

"תהליך היצירה שלי יסודו בפינוי מקום: לעמוד רגע בלא כלום, בציפייה. ממקום של הקשבה לראות לאן אני מוזמנת, ובזמן הנכון להשמיע ולאפשר ליצירה להגיע ולהתממש. אני מאמינה שקיים עולם נסתר מתחת לעולם הגלוי – יש התרחשות רוחנית, שממנה נובעת התנועה הממשית, שהיא סוד שאני מבקשת לגלות ביצירתי. התפישה של זה כמעט בלתי אפשרית. זה נמצא מאוד ברור בגבולות החיים – בלידה ובפטירה. כשאדם אהוב הולך לעולמו, אנו חשים שהוא לא נגמר. הוא לא חדל להתקיים, אלא רק גופו. ההבנה שהשורשים של התנועה הם נסתרים, רוחניים, ומשם מגיעה התנועה הממשית, היא כמו ההבנה שנשמה נמצאת קיימת עוד לפני שהיא יורדת לתוך הגוף ונמצאת קיימת אחרי מות הגוף הפיסי. יש פיסיות ויש משהו שאי אפשר לשים עליו את האצבע – זאת נשמת הריקוד. אותה אני מחפשת בתהליך היצירה. אולי הדימוי הוא 'לתפוס את הרוחני'.

"בפועל הדבר בא לידי ביטוי בהתכוונות שבה אני מגיעה לחזרה, עם תפילה בלב לקבל את הדבר שאני מבקשת ולא יודעת מהו. התפילה היא לעזרה מן הרוחני, שאדע להוביל את הספינה הזאת. בחיפוש שלי אני מבקשת להפשיל את כל מה שזר, כל תוספת, כל הפרזה של שימוש בכוח, לברור את המינון הנכון – כמה אני מגלה וכמה משאירה נסתר. כל קצה לא יצלח, כל הסתרה יתרה, לא יאפשרו לעניין לעבור. מצד שני, גילוי יתר ימאיס. המינון הוא אשר יוצר את הסקרנות, הקסם והכבוד הפנימי של היצירה. אני באה עם רעיונות וכיוונים, אבל אף פעם אי אפשר לדעת מה יתפתח בו ברגע ואיפה נמצא את מה שאנחנו מחפשים. ההבנה שאני לא יכולה ליצור לבד את מה שאני מחפשת, עוזרת לי לוותר על האגו ולבקש עזרה מלמעלה. זה איזון מאוד דק בין אקטיביות של הכנה של תהליך והובלתו, לבין גמישות ברגעי החזרה – להיפתח ולקבל לא בהכרח את מה שאליו אני חושבת שאני מכוונת".

ראיון עם אפרת נחמה

ממה נובעת המשיכה להביא את עצמך לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?

"לאורך חיי מצאתי את הביטוי שלי דרך השירה. חיפשתי מלים שיוכלו לשקף במדויק את תחושותי ולשחרר אותי ממקום אחד למקומות רבים ומגוונים. אני

חושבת שבחרתי בכתיבה, משום שבעולם שבו גדלתי היא היתה בגבולות המותר והאפשרי. עפתי גבוה על כנפיהן של מלים פשוטות, נרגעתי והוקסמתי מנוכחותן.

"אגרתי מלים על דפים ריקים, על מעטפות דואר, במחברות וביומנים, על מפיות. בשבתות הייתי משננת צירופי מלים ומיד עם צאת השבת העברתי אותם אל הכתב. בשבילי, הכל היה מקור להשראה. המחול באותו הזמן היה חלום. את צלילי המוסיקה המרחפים בחלל הייתי מלחינה לריקוד בדמיוני. המחשבה הסתחררה מתנועה, אבל הגוף דמם. ברגעים שנמצאו מתאימים ובתוך הגבולות המצויים רקדתי מעט. שנים אחר כך נחשפתי למחול בגבולות שהתאימו לי כנערה דתייה. התחדש בתוכי עולם שהיה משווע בי, נפתח צוהר. חשתי כאילו זרחה עלי שמש חדשה".

האם תוכלי להרחיב על תוכן היצירה אנימקום ולהסביר את משמעות שמה?

"באנימקום אני מעיזה לגשת אל עצמי, אל הקול המושתק שבתוכי, ולתת לו נוכחות ומקום. אני מנסה לברוא שפה, שתוכל להביע תחושות אצורות ומודחקות שמעולם לא מצאתי להן מלים.

"בתנ"ך המלה מקום נזכרת כבר עם היווצרות היום השלישי, בהיווצרות היבשה: 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל-מְקוֹם אֶחָד, וַתִּרְאֶה, הַיַּבֵּשֶׁה; וַיְהִי-כֵן' (בראשית, א', ט'). בעיני היווצרות היבשה היא סמל להיווצרות המקום הראשון שהיה לבני האדם, כדי שיוכלו ליצור שם את חייהם ולמעשה את עצמם.

"אנימקום נוצר מתוך בירור ביני לבין אלוהים. הבירור אינו מתריס, אלא מחפש, שואל, בוחן ומשיב. לאורך כל העבודה ההתבוננות היתה פנימה, לא החוצה. לאורך כל העבודה הכוריאוגרפית עבדתי דרך תחושות, נוכחות וכוונה, אף פעם לא לפי סימנים חיצוניים של ספירות וכיוונים בחלל. אלו נקבעו באופן אינטואיטיבי, שבשבילי היה כמו ברור מאליו.

"ביצירה השתמשתי במגוון דימויים, כדי להעלות את הרעיון מהרמה הקונקרטי לרמה הסימבולית וכך לאפשר לצופה מרחב פתוח לקרוא את היצירה ולחוות אותה באופן אישי. שני דימויים מרכזיים ביצירה הם בלון אדום ותפוחים ירוקים. הבחירה בהם לא היתה מודעת והענקתי להם פרשנות תוך כדי תהליך העבודה. הבלון מעניק נוכחות להבל פיה החתום של הרקדנית האוחזת בו. צבעו העז כאילו

מראה שהרקדנית רוצה לדבר, אבל קולה אינו נשמע. התפוחים שלצדו מעלים מיד את האסוציאציה של חוה בגן העדן: 'וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאָנֶה הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמָד הָעֵץ לְהִשְׁכִּיל וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִשָּׁה עֹמֶה וַיֹּאכַל (בראשית, ג', ו').

"האשה מפתה את אדם לאכול מ'עץ הדעת טוב ורע'. שמו של העץ מעיד על מהותו – היכולת לדעת להבחין, להיות מודע. התפוח בעיני הוא סמל לרצון במודעות אחרת, לאפשרות להתלבט ולהחליט בחירה עצמאית. התפוחים הם כלי שבאמצעותו הרקדנית על הבמה מגדירה את מקומם ובה בעת מקומם מגדיר אותה".

מהי המשמעות של היותך יוצרת דתיה?

"אני חיה חיים יצירתיים וגם חיים של אמונה. הסייגים מסייעים לי בחיפוש מחודש של הגבול בכל יום מחדש, וכך בעיני אני בתהליך של תשובה תמידית. הבירור והחיפוש אחר המקום לבטא את עצמי ולהשמיע את קולי עובר מסע של גילוי והסתר: כמה אני חושפת מעולמי הפנימי האינטימי ומה אני מסתירה.

"מלות השיר פעם שנייה הזדמנות שנייה, של יונה וולך, מלוות את היצירה ומוקלטות בקולי. בעיני מלות השיר הללו הן לב-לבה של ההווה – להיות כאן ועכשיו – והן חיבור ישיר שלי לאלוהים.

אל תיכנס לחיי אחרים מסקנה!

אל תחיה חיי אחרים מסקנה!

חייה חייך מסקנה!

אל תחיה את לא חייך מסקנה!

אל תחיה לא מסקנה!

אין אלו חיי

"המלים אל תחיה את לא חייך מסקנה וכו' נאמרות בעבודה בשטף מהיר, תוך כדי כך סולו של הרקדנית, הנאבקות עם הבלון הקשור לידה.

"בעבודה אני קוראת את המלים הללו כמו ציווי ישיר. ערכתי את המשפטים כך שהם נכנסים האחד בתוך השני ומשרים אווירה לא של בלבול, אלא של החלטיות, כמו: כל דרך שבה תלך תוביל על כורחך למסקנה, אל תחיה לא מסקנה! כלומר, אל

תחיה את מה שאתה לא, את מה שהוא לא אתה. חיה רק חיים שהם שלך, שאתה כן אתם ורוצה בהם. היה שלם. בעיני המשפט הזה הוא קול של אלוהים, הקורא לכל אחד מאתנו להיות. אלוהים בתנ"ך קורא לעצמו 'אהיה אשר אהיה'. במפגש ביניהם, משה שואל לשמו ואלוהים משיב, 'אהיה שמי'. אלוהים הוא בהווה הפועלת. אני מוצאת שהחיבור שלי להווה הפועלת מתרחש יותר מכל ברגעי היצירה, במגע עם הקהל באולמות המחול ומחוץ להם.

"בסוף היצירה מסתיים המאבק בין הפנים והחוץ, בין הקולות הפנימיים לחיצוניים, בין הרצון הפנימי לחשש מהתגובות כלפיו. מתרחשת השלמה לא מתוך ויתור, אלא מתוך איחוד: מצאתי את מקומי – מקום הנובע מתוך מה שגדלתי עליו אבל הוא חדש ועצמאי, של יצירה וביטוי בטון המדויק המתאים לי, שמחובר חיבור ישיר אל אלוקים. אל מול הרצון לברוח מהמקום שממנו באתי עומדת ההבנה העמוקה, שדווקא ההכרה בו תעניק לי עוצמות להמשיך הלאה, להגדיר את מקומי המחודש ולהרחיב את עצמי".

ראיון עם אביטל בן גד

ממה נובעת המשיכה להביא את עצמך לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?

"הפעם הראשונה שרקדתי על במה, בהיותי ילדה קטנה, היתה בעיני חוויה מכוננת. עד היום אני זוכרת את התחושה, שיש בה נגיעה בעל טבעי, כוח ממלא, מחיה. עולם המחול והיכולת להביא את עצמי לידי ביטוי דרכו שבו אותי. עם השנים הלכה התחושה והתעצמה, והתעורר בי הצורך ליצור, ולא רק לרקוד את הקיים. רציתי לברוא יש מאין, לחדש ולהתחדש. רגשית אני מופעלת הרבה יותר מהשפה התנועתית. לפעמים אני נדהמת עד כמה התנועה מגיעה ממקומות עמוקים בנפש ויכולה לדייק ולהבהיר אותי. יש בה עושר אחר מהשפה המילולית. אני מרגישה שהיצירה מגדילה אותי, מרחיבה את הגבולות שלי, מאפשרת לי להכיר עוד ממי שאני, ומכאן היא הפכה לצורך קיומי ממש".

מהי המשמעות של היותך יוצרת דתית?

"בשבילי, משמעותם של חיים של אמונה היא הידיעה שיש משהו מעבר למה שנתפש בחושים, שיש תכלית, שיש אמת, שיש מרחב גדול יותר של קיום והווה רחבה יותר להיות בה. עם זאת, אלה חיים של מציאת גבולות. ביצירה יש לי מרחב אין-סופי

בתוך גבולות מכוונים. לפעמים נדמה שיצירה אמונית היא יצירה שבהכרח תעסוק במוצהר בתכנים אמוניים, שתהיה תחת כותרת דתית, שתירקד על מוסיקה יהודית. אבל מבחינתי האמונה אינה מתוחמת בין כותלי בית המדרש. האמונה פוגשת אותי בכל שעל ופסע, בכל נקודה בחיי. היא נקודת המוצא שלי והמקור שממנו אני מתבוננת תמידית במי שאני ובמה שנועדתי להיות, במקום שלי בעולם ובניסיון להיות מדויקת ומכוונת לאמת הפנימית שלי. היצירות שלי עוסקות בתכנים אנושיים, אוניברסליים, אבל מביאות אותם לידי ביטוי מעיניים מאמינות. כך נאמר בשיר שכתבתי:

להיות יוצרת את עצמי

במקום שבו שמים נושקים לאדמה

בזמן של טרם

יעלה האור

להיות יוצרת את עצמי

לגעת באין-סוף

במרחב י-ה מן המצר

גדולה מהמידות שלי

של העולם

להיות יוצרת את עצמי

כל

פעם

עוד

מה המשמעות של שם היצירה שתיים סוכר וגעגוע?

"בשבילי השם מסמל את ההתנהלות היומיומית הפשוטה, של כוס קפה עם שתיים סוכר, שבתוכה מציף אותנו ללא הרף אותו געגוע פנימי למי שאנחנו, לחיפוש ולמציאה של מה ששייך לנו ומה שנועדנו להיות, לנגיעה בחוויה של מלאות הקיום האנושי שלנו על כל גווניו.

"הבמה ביצירה מלאה כולה בעלי כותרת אדומים ובחפצי תפאורה שונים, כמו מזמינה כניסה לעולם של דימויים ורגש, המתקיים לצד העולם הנראה לעין. היצירה מורכבת מתמונות שונות, המכילות מעגלים שונים שסובבים אותנו – מעגל חברתי רחב, מעגל זוגי מצומצם יותר ובסופו של דבר מעגל פנימי אישי. מעגלים אלו

מופיעים בה בנפרד או זה לצד זה וההתרחשויות המשיקות שופכות אור על האינדיווידואל, שחווה אותן בצורות שונות. ספסל עץ המונח על הבמה מסמל בכל פעם את המרחב המשתנה בהתאם להתרחשות – הספסל כחלק מתפאורה של מסיבה או אירוע חברתי, הספסל כמקום המתנה, הספסל כבית.

”היצירה נעה כל הזמן על הציר שבין חוסר ודאות לוודאות, בין ציפייה למימוש, בין הליכה לאיבוד להגעה ליעד. בהתאם לכך, הספסל מהווה תחנה זמנית של חיפוש ובה בעת תחנה סופית ויציבה של מציאה. אותו ציר מאפיין גם את העבודה הפנימית שלי כאדם מאמין – החיפוש התמידי שלי אחר ודאות בתוך עולם של אמונה, אחר גילוי בתוך עולם של הסתרים, אחר רוח בתוך המציאות הגשמית.

”העיסוק בשליטה ובחוסר שליטה, בוודאות ובחוסר ודאות, בא לידי ביטוי גם בשפה התנועתית. מעברים בין תנועה בשטף מרוסן לשטף חופשי, בין שחרור לאחיזה, בין עצירה לזרימה.

ביצירה ובתהליך העבודה שלי עם הרקדניות ביקשתי לתת מקום לקשב הפנימי אל הקול הדק שמנחה אותנו ומוביל אותנו בחיים האישיים והאמוניים כאחד. רציתי להביא אותנו לידי ביטוי באופן תנועתי. התחושה הזאת, שהתנועה נוצרת מתוך הקשבה ולא מתוך ידע, ממחישה מבחינתי פיסית ונפשית את הרצון להתנהל בעולם באופן אותנטי, וגם את הקושי למצוא את הקשב הזה בתוך ים החיים הסוערים והשגרה השוחקת”.

רוח השינוי בתפישת מקומה של היצירה בציבור הדתי בכלל ובקרב היוצרות של להקת ”נגה” בפרט, מקבלת מבט רטרוספקטיבי באמצעותו של ד”ר ראובן טבול. ”בספרו החשוב *שברי אופק*, שהקדים בהרבה את תופעת היצירתיות המתפרצת מתוך הקהילה הדתית, מתאר אילן נוב כיצד האב אמוץ, יוצר מוסיקה גרוש שחזר בתשובה, מטייל עם בנו על שפת הים בשעה של יחד. מה עושים אב ובנו על שפת הים? מהלכים ומפסלים את צורות אותיות האל”ף-בי”ת בגופם. זהו תיאור מזוקק, החודר באחת מעבר לשכבת המלל והתודעה הרהוטה וחותר לומר את הדברים כפי שלא נאמרו מעולם, לבטח לא לקהל הקוראים הטבעי של הרומן, שיצא בהוצאת ”בית-אל”. כתיבתו של נוב על הילד הנהפך לאות מול גלי הים היא מניפסט ארס-פואטי המנפץ את גבולותיו הטקסטואליים, ובו בזמן מגדיר את עצמו במדויק.

עברו כעשרים שנה מאז ראה אור *שברי אופק*, ועתה ”נגה”. מה יש בה ב”נגה”? שפת גוף מקצועית, נשיות המגלה את עצמה לאורך ציר חיים שלם ופועם, מחויבות

הלכתית ללא תחושת אילוץ ואמונה תמימה, החושפת אמנות בראשיתית ומרתקת. ומעבר לכל זאת – הבנה ברורה שעולם סוער של לבטים, לימוד ומחשבות מתגלה מעתה גם ברובד הראשוני והחשוף ביותר של החיים – בגוף, בקצב ובנשימה. לאן מכאן? עוד קשה לסמן. כאמור, ההתרחשות איטית ומרתקת. אבל קיים כבר סיכוי עדין, שהאחריות עליו היא לא רק של היוצרות, אלא של כולנו כצורכי תרבות.

ביבליוגרפיה

נוב אילן, *שברי אופק: קטע מהסרט הגדול (תשנ"ד, 1994)*, ספריית בית אל.

טליה פרלשטיין – חוקרת מחול, מרצה על מחול ישראלי וחינוך למחול בארץ ובחול"ל. ראש המסלול למחול ולתנועה במכללה האקדמית אורות ישראל, אלקנה. מנהלת "נגה להקת מחול" ושלוחת האקדמיה האמריקאית לבלט בישראל. בשנים 1980-2000 ניהלה את מגמת המחול השש שנתית בתיכון האקדמיה בירושלים. ניהלה את הספרייה הישראלית למחול בבית אריאלה בתל אביב (1997-2006).

לדור (את קורות החיים של המרואיינות נשים בבוקסה)

על היוצרות

ציונה שבתאי – מוסיקאית, כוריאוגרפית ורקדנית, בוגרת תואר ראשון במסלול למחול ולתנועה במכללת אורות ישראל, אלקנה. מלמדת מחול מודרני ויצירה בתנועה לילדות, נערות ונשים. מלווה מוסיקלית פרויקטים של תיאטרון העוסקים בחיבורים עכשוויים עם חומרים מן המסורת היהודית. פסנתרנית קבוצת תיאטרון הפלייבק *קצ'קעס*. מלמדת מוסיקה דרך קשב ואלתור. כוריאוגרפית ורקדנית בלהקת "נגה". ריקודה הנוכחי, *נפתולי*, עוסק בכניסה להתרחשות הפנימית בחייה של אשה.

אפרת נחמה – עוסקת ביצירה מקורית במחול ומלמדת מחול מודרני ויצירה. כותבת ומפרסמת שירה עברית. זכתה במלגה ע"ש רפי פרבמן למשוררים צעירים 2011. מתוך תפישה הרואה במחול כלי לחינוך ולשיח תרבותי, עובדת עם בני נוער ועם נשים מרקעים שונים על גילוי וגיבוש זהות אישית ויהודית דרך תנועה, אמנות וטקסט. יצירותיה הן פרי של מפגש עכשווי עם טקסטים יהודיים וישראלים והן

מהוות שיח אישי ותרבותי בין חדש לישן. ב-2006 סיימה את לימודיה לתואר ראשון במסלול למחול ותנועה במכללת אורות ישראל, אלקנה.

אביטל בן גד – יוצרת, בוגרת תואר ראשון במסלול למחול ותנועה במכללת אורות ישראל. סטודנטית לתואר שני באוניברסיטת תל אביב במסלול הבין-תחומי. בעלת אהבה גדולה וחיבור עמוק למחול בפרט ולאמנויות בכלל. מלמדת מחול מודרני ותנועה יצירתית במסגרות שונות בארץ.